

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

25 martie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:

președinte – Petru Ursache,

judcători – Nicolae Gordilă, Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de către avocatul, Sîrbu Constantin, în numele inculpatului Codreanu Oleg Oleg, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2013, în cauza penală în privința lui,

Codreanu Oleg Oleg, născut la 17 iulie 1994, originar din r-l Leova s. Tomai, domiciliat mun. Chișinău, s. Bîc, str. Grădinarilor 106 A.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. în prima instanță din 31.07.2013 pînă la 07.08.2013

2. în instanța de apel din 04.09.2013 pînă la 01.10.2013

3. în instanța de recurs din 10.12.2013 pînă la 25.03.2014

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul, Sergiu Crîjanovschi, care a solicitat admiterea recursului.

Avocatul, Constantin Sîrbu, care a solicitat admiterea recursului.

Inculpatul, Oleg Codreanu, care a solicitat admiterea recursului.

Partea vătămată, Vasile Baltag, care a solicitat admiterea recursului.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Militare din 07 august 2013, procesul penal privind învinuirea lui Codreanu O.O. de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 369 alin. (1) CP, a fost încetat, cu tragerea la răspundere contravențională, aplicîndu-i sancțiunea contravențională – amendă, în mărime de 150 unități convenționale.

2. Potrivit sentinței, Codreanu O.O. a fost încorporat în serviciul militar în termen la 24 iulie 2012 de Centrul Militar Municipal Chișinău și l-a efectuat în Regimentul Rachete Antiaeriene, Divizionul 1, în funcția de comandant de grupă-ochitor superior, în grad militar soldat. În aceeași unitate militară, efectua serviciul militar în termen soldatul Baltag Vasile Valeriu, care în raporturi de subordonare cu Codreanu O.O. nu se afla.

Codreanu O.O., încălcînd grav cerințele art. 26 a Legii RM „Cu privire la statutul militarilor”, art. 14, 15, 19 și 94 a Regulamentului Serviciului Interior al Forțelor Armate ale RM, art. 5 al Regulamentului Disciplinei Militare care-l obligau: să respecte jurămîntul militar și prevederile regulamentelor militare; să prețuiască onoarea unității militare; să fie demn de gradul militar și de uniforma militară ce o poartă; să fie disciplinat și vigilent; să prețuiască camaraderia

militară; să respecte drepturile și libertățile tuturor cetățenilor; să nu-și permită deprinderi dăunătoare; să fie cinstit, corect, sincer și principial; să-i stimeze pe inferiori, să-i apere în orice condiții; să contribuie la menținerea și la restabilirea ordinii regulamentare; să se comporte cu demnitate atât în unitatea militară cât și în afara ei, în cazul constatării unor relații neregulate să ia măsuri pentru a restabili ordinea și să raporteze despre ele șefului nemijlocit să nu-și permită să încalce ordinea publică, să contribuie pe toate căile la apărarea onoarei și demnității cetățenilor, la menținerea prestigiului Forțelor Armate, - a admis intenționat încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari, în următoarele împrejurări:

La 23 iunie 2013, în jurul orei 20.30, Codreanu O.O., în timp ce se afla pe teritoriul Divizionului 1 a Regimentului de Rachete Antiaeriene, dislocat în com. Băcioi, mun. Chișinău, fără motive întemeiate, intenționat i-a aplicat lui Baltag V.V. o lovitură cu pumnul în regiunea coloanei vertebrale, cauzându-i leziuni corporale neînsemnate.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 369 alin. (1) CP, *încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari, în timpul îndeplinirii serviciului militar, dacă între ei nu există raporturi de subordonare, dacă această încălcare s-a manifestat prin acte de violență.*

3. Împotriva sentinței, în termen legal, a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Codreanu O.O. să fie condamnat în baza art. 369 alin. (1) CP, la 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

În motivarea apelului, procurorul a invocat netemeinicia aplicării art. 55 CP, omiterea indicării acestui articol cu motivarea lui în conținutul sentinței, precum și neatingerea scopului pedepsei penale prin aplicarea art. 55 CP.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2013, a fost admis apelul, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Codreanu O.O. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 369 alin. (1) CP, la 80 ore muncă neremunerată.

În motivarea deciziei, instanța de apel a menționat că vinovăția inculpatului în cele incriminate este probată prin: declarațiile inculpatului, părții vătămate, martorilor Raiu Gh.Gh., Chițanu D., Zavtur A.N., precum și prin: raportul de expertiză medico-legală nr. 1599/D din 17.07.2013, extrasul din ordinul nr. 175 din 04.06.2013.

Instanța de apel a conchis că instanța de fond neîntemeiat a ajuns la concluzia că inculpatul va putea fi reeducat și corectat doar aplicându-i o pedeapsă contravențională, liberându-l de pedeapsa penală, deoarece acțiunile lui sunt dăunătoare pentru un cerc mai larg de persoane, astfel inculpatul fără a fi pedepsit penal nu va putea înțelege inadmisibilitatea comportării sale în societate, iar aplicarea pedepsei penale va duce la reeducarea și corectarea inculpatului, la prevenirea săvârșirii de acesta și alte persoane a acestui gen de infracțiuni.

În opinia instanței de apel, pedeapsa stabilită inculpatului nu corespunde cerințelor art. art. 61,75 Cod penal, deoarece prin acțiunile sale Codreanu O.O. a subminat autoritatea Forțelor Armate și climatul social-psihologic în unitate, a influențat negativ asupra ordinii de exercitare a serviciului militar prin traume psihologice în rândul militarilor în termen, a înjosit onoarea și demnitatea acestora, astfel acțiunile lui sunt dăunătoare pentru un cerc mai larg de persoane, iar aplicarea pedepsei penale va stimula obligativitatea reeducării inculpatului menținând autoritatea legii.

Pericolul infracțiunii în urma acestor circumstanțe este sporit, e rațional ca inculpatul să poarte răspundere penală, el va putea fi corectat, reeducat și scopul preventiv al pedepsei va fi atins prin intermediul pedepsei penale aplicate inculpatului.

5. Împotriva deciziei, avocatul Sîrbu C., în numele inculpatului, a declarat recurs ordinar în care a solicitat casarea acesteia, cu menținerea sentinței fără modificări, invocând că instanța de apel în mod nejustificat a exclus aplicarea prevederilor art. 55 CP, neluând în considerație faptul că corectarea persoanei este posibilă fără supunerea răspunderii penale a inculpatului. Mai mult, instanța de apel nu a apreciat următoarele circumstanțe: aplicarea numai unei singure lovituri părții vătămate, cauzându-i leziuni neînsemnate; partea vătămată l-a iertat pe inculpat; ultimul nu a comis careva infracțiuni; vina a recunoscut-o integral; caracteristica pozitivă a inculpatului la locul serviciului militar; infracțiunea săvârșită de inculpat este una mai puțin gravă; a achitat amenda stabilită de instanța de fond.

6. Judecând motivele recursului în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Din conținutul recursului apărătorului rezultă că, autorul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor făptuitorului, și critică hotărârea instanței de apel, numai referitor la neaplicarea față de Codreanu O.O. a prevederilor art.55 Cod penal.

Instanța de recurs consideră, că în cauză este prezentă eroarea de drept menționată de recurent, și își argumentează poziția sa în felul următor:

Reieșind din materialele cauzei penale supuse judecării, Colegiul reține că Codreanu O.O. de către organul de urmărire penală a fost învinuit, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 369 alin. (1) Cod penal – *încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari, în timpul îndeplinirii serviciului militar, dacă între ei nu există raporturi de subordonare, manifestată prin acte de violență.*

Instanța de fond i-a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 369 alin. (1) Cod penal și a încetat procesul penal, cu tragerea la răspundere contravențională, fiindu-i aplicată o pedeapsă sub formă de amendă.

Însă, instanța de apel a rejudecat cauza și a pronunțat o nouă hotărâre, prin care inculpatul a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 369 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă penală sub formă de muncă neremunerată.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a conchis că: „...instanța de fond neîntemeiat a ajuns la concluzia că inculpatul va putea fi reeducat și corectat doar aplicându-i o pedeapsă contravențională, liberându-l de pedeapsa penală, deoarece acțiunile lui sunt dăunătoare pentru un cerc mai larg de persoane, astfel inculpatul fără a fi pedepsit penal nu va putea înțelege inadmisibilitatea comportării sale în societate, iar aplicarea pedepsei penale va duce la reeducarea și corectarea inculpatului, la prevenirea săvârșirii de acesta și alte persoane a acestui gen de infracțiuni”.

Lecturînd textul recursului declarat, Colegiul atestă că, argumentul principal invocat de apărător este excluderea nejustificată de către instanța de apel a prevederilor art. 55 CP, deoarece la caz sunt indicate circumstanțe care ar constata faptul că corectarea inculpatului este posibilă fără tragerea la răspundere penală și prin eliberarea de răspundere penală se va atinge scopul pedepsei penale a inculpatului.

Sub acest aspect, Colegiul consideră necesar de invocat doctrina juridică penală și anume:

Conform art. 55 alin. (1) Cod penal, persoana care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, cu excepția infracțiunii prevăzute la art. 326, poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională în cazurile în care și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.

Liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere administrativă constă în aceea că fapta comisă rămâne a fi considerată infracțiune, însă instanța de judecată în condițiile prevăzute de lege, pentru unele infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, dispune înlocuirea răspunderii penale cu o altă formă de răspundere juridică, ce atrage aplicarea unor sancțiuni administrative.

Posibilitatea corectării persoanei fără a fi condamnată penal are la bază careva condiții: persoana a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă cu excepția infracțiunii prevăzute la art. 326 Cod penal; prezența informației conform căreia făptuitorul poate fi corectat fără a i se aplica o pedeapsă penală, cum ar fi atitudinea vinovatului, din care rezultă regretul că a comis fapta, atitudine care poate să se manifeste prin căință sinceră, depunere de eforturi pentru a înlătura rezultatul infracțiunii, reparare a pagubei cauzate, colaborare cu organele de drept prin recunoașterea faptei și descoperirea infracțiunii și a altor participanți la infracțiune.

În situația în care, pe parcursul judecării, se constată cazul prevăzut în art. 55 Cod penal, instanța este obligată să înceteze procesul penal, deoarece acesta exclude continuarea judecării cauzei din momentul constatării lui.

Conform art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului penal.

Astfel, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată. În același rînd, după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal în special, a prevederilor art.55 Cod penal.

Totodată, conform art.75 alin.(1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei instanța de judecată are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Casînd sentința, instanța de apel a menționat că: *“Pedeapsa stabilită inculpatului nu corespunde cerințelor art.art. 61,75 Cod penal, deoarece prin acțiunile sale Codreanu O.O. a subminat autoritatea Forțelor Armate și climatul social-psihologic în unitate, a influențat negativ asupra ordinii de exercitare a serviciului militar prin traume psihologice în rîndul militarilor în termen, a înjosit onoarea și demnitatea acestora, astfel acțiunile lui sunt dăunătoare pentru un cerc mai larg de persoane, iar aplicarea pedepsei penale va stimula obligativitatea reeducării inculpatului menținînd autoritatea legii. Pericolul infracțiunii în urma acestor circumstanțe este sporit, e rațional ca inculpatul să poarte răspundere penală, el va putea fi corectat, reeducat și scopul preventiv al pedepsei va fi atins prin intermediul pedepsei penale aplicate inculpatului”.*

Astfel, Colegiul constată că instanța de apel și-a conturat concluzia sa bazîndu-se doar pe prevederile generale ale art. 61 și 75 Cod penal, fără a se expune pe un șir de circumstanțe constatate de către instanța de fond.

Instanța de fond, la rîndul său, în sentință a menționat că: *„...instanța ia în considerație opiniile procurorului și avocatului și ținînd cont de caracterul și gravitatea infracțiunii săvârșite de inculpat, motivul și scopul comiterii infracțiunii, personalitatea vinovatului, existența circumstanțelor atenuante și lipsa celor agravante, influențarea pedepsei stabilite asupra corectării vinovatului, săvârșirea de către inculpat pentru prima oară a unei infracțiuni mai puțin grave, lipsa prejudiciului cauzat prin infracțiune, și inițiativa personală de recuperare a prejudiciului cauzat în legătură cu săvârșirea infracțiunii, lipsa cărorva pretenții față de inculpat din partea părții vătămate, caracteristica pozitivă și atitudinea conștiincioasă față de serviciului militar.”*

Analizînd hotărîrile judecătorești adoptate pe caz, Colegiul conchide că instanța de apel a ignorat un șir de circumstanțe cum ar fi: pedeapsa stabilită se încadrează în limitele prevăzute de lege, inculpatul a recunoscut integral vina, depunînd cerere de judecare a cauzei pe baza probelor administrate la faza urmăririi penale, se căiește sincer de cele comise, lipsa pretențiilor de ordin material sau moral față de inculpat din partea părții vătămate, se caracterizează pozitiv la locul serviciului militar, prezența circumstanțelor atenuante –

recunoașterea vinovăției, căința sinceră, săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, circumstanțe agravante nu au fost stabilite.

Mai mult, Colegiul specifică că, conform recipisei din 07.08.2013, inculpatul și-a asumat obligația să achite amenda în sumă de 150 u.c., adică 3000 lei, în termen de 30 de zile (f.d. 105). Astfel, la 28.08.2013 inculpatul și-a executat obligația asumată benevol, fapt confirmat prin ordinul de încasare a numerarului nr. 58173944 (f.d.115).

Sub acest aspect Colegiul, constată că instanța de fond a argumentat concluzia sa că corectarea inculpatului este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale, pe când instanța de apel nu și-a argumentat concluzia sa, prin prisma acceptării sau neacceptării a circumstanțelor indicate, ignorându-le totalmente.

De asemenea, Colegiul consideră necesar de evidențiat că procurorul în apelul său a solicitat aplicarea pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată.

Călăuzitoare în acest sens sunt prevederile Hotărârea Plenului CSJ a RM din 04.07.2005, nr.8, despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației naționale și internaționale privind aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și executarea acestei pedepse, unde este stipulate expres că, instanța urmează să pună în discuție față de părțile la proces posibilitatea și eficiența aplicării tuturor categoriilor de pedeapsă prevăzute de sancțiunea articolelor puse sub învinuire inculpatului, în condițiile în care instanța va ajunge la concluzia privitor la vinovăția persoanei, și opinia acestora urmează a fi menționată în procesul verbal al ședinței de judecată.

La stabilirea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității instanța trebuie să țină cont de necesitățile individuale, posibilitățile, drepturile și responsabilităților sociale ale inculpatului, inclusiv și de recomandările serviciului de resocializare.

Spre deosebire de pedepsele cu închisoare sau amendă, care pot fi aplicate coercitiv indiferent de voința infractorului, sancțiunile și măsurile comunitare necesită cooperarea acestuia pentru a-și atinge scopurile, de aceea munca neremunerată în folosul comunității poate fi aplicată doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea pedeapsă.

Neconstatarea acceptului inculpatului la executarea unei asemenea pedepse apriori poate duce la stabilirea unei pedepse care nu va fi executată, deci va fi aplicată o pedeapsă care nu va influența asupra corectării și reeducării inculpatului, criteriu obligatoriu prevăzut de art.75 Cod penal pentru individualizarea pedepsei.

Conform materialelor cauzei, și anume a proceselor-verbale al ședinței de judecată în instanța de apel (f.d. 116-120), Colegiul constată că chestiunea cu posibilitatea aplicării pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată nu a fost pusă în discuție față de părțile participante la proces.

Astfel, raportînd prevederile legale menționate la cazul supus judecării, Colegiul constată că la stabilirea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în

folosul comunității instanța de apel urma obligatoriu să pună în discuție posibilitatea aplicării pedesei sub formă de muncă neremunerată, și s-o aplice numai după acceptarea aplicării acesteia de către inculpat, cu înscrierea acestei mențiuni în procesul-verbal, ceea ce nu a fost respectat de către instanța de apel.

În această ordine de idei, Colegiul consideră că sentința primei instanțe este legală și întemeiată, deoarece pedeapsa stabilită se încadrează în limitele prevăzute de lege, s-a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei și corect au fost aplicate prevederile art.55 Cod penal, liberându-l pe Codreanu O.O. de răspundere penală, cu tragerea acestuia la răspundere administrativă.

Temeiuri prin care s-ar demonstra că inculpatul nu poate fi corectat în ordinea prevăzută de art.55 Cod penal, Colegiul la judecarea cauzei nu a stabilit.

Rezumând cele spuse mai sus, instanța de recurs consideră că pedeapsa stabilită de către instanța de fond lui Codreanu O.O. corespunde prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal, fiind motivată, individualizată și aplicată în limitele prevăzute de lege, și ca urmare Colegiul constată legală și întemeiată concluzia instanței de fond privind aplicarea prevederilor art.55 Cod penal, liberându-l pe Codreanu O.O. de răspundere penală, cu tragerea acestuia la răspundere administrativă. Iar, instanța de apel a ignorat un șir de circumstanțe stabilite pe caz, fără a le verifica și aprecia în cumul, precum și nu a pus în discuție față de participanții procesului penal posibilitatea aplicării pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată, ca urmare fiind exclus nejustificat art. 55 Cod penal și , constat eronat că, corectarea inculpatului nu este posibilă fără supunerea răspunderii penale.

De asemenea, Colegiul remarcă faptul că, deși, instanța de fond în conținutul sentinței sale a omis să indice expres mențiunea aplicării art. 55 Cod penal, însă în argumentarea concluziilor sale totuși instanța a menționat că: *„...inculpatul urmează a fi liberat de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională”*. Deci, eroarea în cauză nu poate fi suficientă pentru a desființa o sentință.

Astfel, Colegiul a stabilit în cazul supus judecării și-a găsit confirmare temeiul invocat în recurs de către apărător, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume: *„instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței”*.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal lărgit consideră că, instanța de apel a dat o concluzie motivată în ordin general, fără a indica care din concluziile instanței de fond nu sunt legale și întemeiate, care circumstanțe ale cauzei fac imposibilă aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, ceea ce a avut ca consecință adoptarea de către instanța de apel a unei decizii ilegale și neîntemeiate, prin care a fost casată sentința de încetare.

Față de considerentele ce preced, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide asupra necesității casării deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței instanței de fond.

7. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite, recursul ordinar declarat de către avocatul, Sîrbu Constantin, în numele inculpatului Codreanu Oleg Oleg, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2013, în cauza penală în privința lui **Codreanu Oleg Oleg**, cu menținerea sentinței Judecătoriei Militare din 07 august 2013.

Decizia este irevocabilă, pronunțată public la 08 aprilie 2014, ora 09.50.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Nicolae Gordilă

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti